

A 86/3/7

ARREST VAN 15 FEBRUARI 1988
in de zaak A 86/3

Inzake :

DE GOUDSE

tegen

WINTERTHUR

Procestaal : Nederlands

ARRET DU 15 FEVRIER 1988
dans l'affaire A 86/3

En cause :

DE GOUDSE

contre

WINTERTHUR

Langue de la procédure : le néerlandais

HET BENELUX-GERECHTSHOF

in de zaak A 86/3

1. Gezien het voor eensluidend gewaarmerkte afschrift van het arrest van de Hoge Raad der Nederlanden van 23 mei 1986, gewezen in de zaak van de naamloze vennootschap Goudse Verzekering Maatschappij N.V. tegen de naamloze vennootschap "Winterthur" Zwitserse Verzekering Maatschappij N.V., waarbij overeenkomstig artikel 6 van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof aan dit Hof een vraag van uitleg is gesteld met betrekking tot artikel 11 van de Gemeenschappelijke Bepalingen behorende bij de Benelux-Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen ;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN :

2. Overwegende dat de procedure die tot voormeld arrest van de Hoge Raad heeft geleid, kan worden samengevat als volgt :

- De Goudse heeft bij exploit van 14 maart 1980 Winterthur gedagvaard voor de Arrondissementsrechtbank te Amsterdam tot vergoeding van door een aanrijding veroorzaakte schade.
- Nadat Winterthur tegen die vordering verweer had gevoerd, heeft de Rechtbank bij vonnis van 3 maart 1982 de vordering afgewezen.
- Tegen dit vonnis heeft de Goudse hoger beroep ingesteld bij het Gerechtshof te Amsterdam.
- Bij arrest van 7 juni 1984 heeft dat Hof het vonnis van de Rechtbank bekrachtigd.
- De Goudse heeft tegen het arrest van het Hof beroep in cassatie ingesteld. Voormeld arrest van de Hoge Raad is op dit beroep gewezen.

3. Overwegende dat de Hoge Raad de relevante feiten als volgt heeft omschreven :

Op 5 juli 1977 vond te Halfweg, gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, een aanrijding plaats tussen een door A.E. Godlieb bestuurde personenauto en een door Stegeman bestuurd tweewielig voertuig van

het merk Kreidler Florett, framenummer 1092819, voorzien van een verzekeringsplaat met nummer TRG 064. Ten gevolge van deze aanrijding, die aan de schuld van Stegeman was te wijten, is de personenauto beschadigd tot een bedrag van f. 6.380,26, waarvan door de Goudse als verzekeraar van Godlieb f. 6.180,26 aan hem werd uitgekeerd. De Goudse is tot laatstgenoemd bedrag in de rechten getreden, die Godlieb jegens derden ter zake kan doen gelden.

Op 1 juni 1977 is door Winterthur een verzekeringsbewijs als bedoeld in de WAM onder nummer TRG 064 afgegeven aan zekere Jan van Heijningen, dat - bij eventuele verkoop ook aan de koper - tot 1 maart 1978 dekking bood tegen wettelijke aansprakelijkheid veroorzaakt door de bromfiets van het merk Kreidler met framenummer 1092819. Kort voor de aanrijding heeft Stegeman de Kreidler van Van Heijningen gekocht.

Ten tijde van de aanrijding was de Kreidler uitgerust met een verbrandingsmotor met een cylinderinhoud van meer dan 50 cm³ en was deze niet voorzien van trappers door middel waarvan zij kon worden voortbewogen, met het gevolg dat het motorrijtuig geen bromfiets was in de zin van de wegenverkeerswetgeving, maar een motorfiets waarvoor een kenteken en daarbij behorend kentekenbewijs vereist zijn als bedoeld in artikel 9, lid 1 onder 1e en 2e van de Wegenverkeerswet. Onzeker is of de Kreidler de hoedanigheid van bromfiets als evenbedoeld al had verloren op 1 juni 1977 dan wel deze heeft verloren op een later tijdstip vóór de aanrijding.

Bij inleidende dagvaarding van 14 maart 1980 heeft de Goudse onder meer Winterthur in rechte betrokken voor de Rechtbank te Amsterdam en de veroordeling van Winterthur gevorderd om op de voet van artikel 6 WAM het voormelde geldsbedrag aan de Goudse te vergoeden.

Winterthur heeft zich tegen deze vordering verweerd, daartoe aanvoerende :

- dat het hiervoor genoemde verzekeringsbewijs de burgerrechtelijke aansprakelijkheid verzekerd hield waartoe een door Van Heijningen of diens rechtsopvolger (Stegeman) in eigendom gehouden bromfiets aanleiding zou kunnen geven ;

4.-

- dat met betrekking tot een motorfiets waarvoor een kenteken is vereist geen verzekeringsovereenkomst is tot stand gekomen ;
- dat, zo al een verzekeringsovereenkomst met betrekking tot een bromfiets heeft bestaan, deze is vervallen door de verandering van de Kreidler in een motorfiets.

De Rechtbank heeft bij vonnis van 3 maart 1982 het verweer van Winterthur gegrond bevonden en de vordering van de Goudse afgewezen.

In hoger beroep heeft het Hof te Amsterdam het vonnis van de Rechtbank bekrachtigd, zulks - kort samengevat - op de volgende gronden. Weliswaar blijkt uit het feit dat het verzekeringsbewijs het merk, bouwjaar en framenummer vermeldt van het voertuig waarmee de schade is toegebracht, dat de toenmalige eigenaar de Kreidler als bromfiets heeft willen verzekeren en verzekerd houden en dat Winterthur met zodanige verzekering heeft ingestemd, maar niet blijkt dat Winterthur een voertuig heeft willen verzekeren dat geen bromfiets zou zijn of zou blijven ; voor een wezenlijk ander voorwerp met een wezenlijk ander risico kan geen wilsovereenstemming worden aangenomen ; niet ter zake doet hierbij of de bromfiets de hoedanigheid van bromfiets al had verloren op 1 juni 1977 dan wel op een later tijdstip vóór de aanrijding noch ook dat deze hoedanigheid zou kunnen herleven.

Tegen voormeld arrest van het Hof richt zich het beroep in cassatie. Het aangevoerde middel strekt ten betoge :

- (A) dat het feit dat de Kreidler op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst niet zou hebben voldaan aan wettelijke eisen waaraan een motorvoertuig dient te voldoen om bromfiets te zijn, hoogstens kan leiden tot een beroep op artikel 251 K. door Winterthur jegens haar verzekerde, of tot enig ander verweer tegen, of regres op haar verzekerde, maar dat het gezien artikel 11 WAM niet kan worden tegengeworpen aan de benadeelde ; en
- (B) dat, zo de veranderingen in de Kreidler na het sluiten van de verzekering maar vóór de aanrijding zijn aangebracht, de verzekering daarvoor niet verviel en een dergelijk verval in ieder geval gezien artikel 11 WAM niet kan worden tegengeworpen aan de benadeelde.

./.

5.

TEN AANZIEN VAN HET VERLOOP VAN HET GEDING :

4. Overwegende dat de Hoge Raad de navolgende vraag heeft gesteld met betrekking tot de uitleg van artikel 11 van de hiervoren onder 1. genoemde Gemeenschappelijke Bepalingen :

"Kan de verzekeraar die een overeenkomst sluit ter dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe een bepaalde - met merk, bouwjaar en framenummer aangeduide - bromfiets in het verkeer aanleiding kan geven, aan de benadeelde tegenwerpen dat dit voertuig op het tijdstip van het sluiten van de verzekering geen bromfiets was of dat dit voertuig deze hoedanigheid op een later tijdstip vóór de aanrijding heeft verloren ?"

5. Overwegende dat, overeenkomstig artikel 6, lid 5, van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof, het Hof aan de Ministers van Justitie van België, Nederland en Luxemburg een door de griffier gewaarmerkt afschrift van het arrest van de Hoge Raad heeft gezonden ;

6. Overwegende dat de Goudse en Winterthur ieder een memorie hebben doen indienen ;

7. Overwegende dat ter zitting van het Hof van 16 februari 1987 de standpunten van partijen mondeling zijn toegelicht, door Mr. E. Korthals Altes, advocaat te 's-Gravenhage, respectievelijk door Mr. P.L.M. Hustinx, advocaat te Amsterdam, welke advocaten pleitnota's hebben overgelegd ;

8. Overwegende dat de Advocaat-Generaal Berger op 18 november 1987 schriftelijk conclusie heeft genomen ;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT :

9. Overwegende dat de op 24 mei 1966 te Luxemburg ondertekende Benelux-Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, zoals uit haar preambule blijkt, tot uitgangspunt heeft dat er aanleiding bestaat om de rechten van de slachtoffers van ongevallen welke door motorrijtuigen worden veroorzaakt, door de invoering van een stelsel van verplichte verzekering te waarborgen ;

10. dat artikel 2 van de bij die overeenkomst behorende Gemeenschappelijke Bepalingen in zijn eerste paragraaf de eigenaar van een motorrijtuig die daarmede aan het verkeer wenst deel te nemen, verplicht de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe dat motorrijtuig alsdan aanleiding kan geven, te doen dekken door een aan de Gemeenschappelijke Bepalingen beantwoordende verzekering, terwijl de artikelen 3 en 4 van deze bepalingen deze verplichting in dier voege nader uitwerken dat in artikel 3 wordt aangegeven wat de verzekering moet dekken, terwijl artikel 4 limitatief opsomt welke uitsluitingen geoorloofd zijn ;

11. dat artikel 6, paragraaf 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen inhoudt dat de verzekering aan de benadeelde een eigen recht tegen de verzekeraar geeft, en voorts artikel 11, paragraaf 1, bepaalt dat geen uit de wet of de overeenkomst van verzekering voortvloeiende nietigheid, exceptie of verval door een verzekeraar aan een benadeelde kan worden tegengeworpen, terwijl artikel 12 preciseert in welke gevallen en onder welke voorwaarden de verzekeraar zich tegenover de benadeelde kan beroepen op de beëindiging, de nietigverklaring, de ontbinding of de schorsing van de verzekeringsovereenkomst of van de dekking ;

12. dat de Gemeenschappelijke Toelichting bij voormelde Benelux-Overeenkomst met betrekking tot artikel 3 de nadruk erop legt dat de verzekering een zeer ruime strekking heeft, en met betrekking tot artikel 4 dat de contractsvrijheid wordt beperkt door de limitatieve opsomming van de risico's die uitgesloten kunnen worden ; dat deze toelichting met betrekking tot artikel 6 vooropstelt dat de verplichte verzekering vóór alles een maatregel ter bescherming van de benadeelden is, en ten aanzien van artikel 11 van die bepalingen erop wijst dat de waarborgen die een wet op de verplichte verzekering aan verkeersslachtoffers biedt, niet ten volle doel zouden treffen indien de excepties die de verzekeraar aan zijn verzekerde kan tegenwerpen, ook aan de slachtoffers zouden kunnen worden tegengeworpen; dat die toelichting met betrekking tot artikel 13 nog inhoudt dat bedingen in een verzekeringspolis, die ten doel mochten hebben de rechten van benadeelden te beknotten, aan dezen niet kunnen worden tegengeworpen ;

13. dat de Gemeenschappelijke Toelichting met betrekking tot artikel 11 van de Gemeenschappelijke Bepalingen voorts vermeldt dat de verplichting van de verzekeraar tegenover de benadeelde eveneens zal bestaan in geval van verzwijgingen of valse verklaringen of in geval van verzwaring van het risico gedurende het tijdvak waarover de verzekering loopt ;

14. dat die toelichting daaraan onder meer het volgende toevoegt :
"Op de bepalingen die thans hieromtrent in de wetten van de drie landen bestaan, zal slechts tegenover de nalatige verzekeringnemer een beroep kunnen worden gedaan (Belgische wet, artikelen 9 en 31 ; Luxemburgse wet, artikelen 8 en 32 ; Nederlands Wetboek van Koophandel, artikel 251). Een en ander vloeit bovendien voort uit artikel 12."

15. dat vrijwel gelijklopende passages reeds voorkwamen in de toelichting vervat in het op 4 juni 1954 aan de regeringen aangeboden Verslag van de Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Studiecommissie tot eenmaking van het recht ;

16. dat uit een en ander moet worden afgeleid dat de partijen bij de Benelux-Overeenkomst het belang van een zo effectief mogelijke bescherming van de verkeersslachtoffers zwaarder hebben willen laten wegen dan het belang van de verzekeraars om de risico's welke zij overnemen, te kunnen begrenzen ;

17. dat artikel 6 van de Gemeenschappelijke Bepalingen weliswaar veronderstelt dat een - aan die bepalingen beantwoordende - verzekering bestaat die op het schadeveroorzakende motorrijtuig betrekking heeft ; dat evenwel, gelet op het voorgaande, aan het aannemen ten opzichte van de benadeelde van het bestaan van een verzekering als bedoeld in artikel 6, paragraaf 1, niet in de weg staat de omstandigheid dat in de verhouding tussen de verzekeraar en de verzekerde de verzekeringsovereenkomst naar de regels van het gemene recht niet geldig is, en evenmin de omstandigheid dat deze verzekeringsovereenkomst onvoldoende dekking geeft (behoudens in geval van een toegestane uitsluiting als bedoeld in artikel 4) ;

dat daaraan niet afdoet dat de verzekeraar wel aan de benadeelde zal kunnen tegenwerpen - binnen de door artikel 12 getrokken grenzen - de beëindiging, de nietigverklaring, de ontbinding en de schorsing van de overeenkomst of van de dekking, een en ander in de zin van paragraaf 1 van dit artikel ;

18. dat mitsdien niet aan een benadeelde kan worden tegengeworpen dat het in het verzekeringscontract omschreven motorrijtuig ten tijde van het sluiten van het contract eigenschappen had die afweken van de door of namens de verzekerde verstrekte gegevens, ook al zouden de afwijkende eigenschappen van het motorrijtuig voor de verzekeraar een groter risico meebrengen dan uit de hem vóór het aangaan van de verzekering opgegeven eigenschappen kon voortvloeien en ook al zou het motorrijtuig daardoor in een andere wettelijke categorie vallen ;

19. dat evenmin aan een benadeelde kan worden tegengeworpen dat het in de verzekeringsovereenkomst omschreven motorrijtuig na het sluiten van de verzekering doch vóór het schadeveroorzakende ongeval zodanig is gewijzigd dat het gebruik ervan voor de verzekeraar een groter risico meebrengt dan het gebruik in de oorspronkelijke toestand of dat het motorrijtuig daardoor in een andere wettelijke categorie valt ;

20. Overwegende derhalve dat, wanneer aan een als bromfiets gefabriceerd motorrijtuig wijzigingen zijn aangebracht waardoor het niet meer beantwoordt aan de wettelijke omschrijving van een bromfiets, het motorrijtuig weliswaar niet meer overeenkomt met de voor het aangaan van de verzekering gegeven omschrijving van het motorrijtuig dat tot de aansprakelijkheid waartegen de verzekering dekking biedt, aanleiding kan geven, doch de gevolgen van die wijzigingen voor de geldigheid van de verzekering of voor de omvang van de dekking niet aan de benadeelde kunnen worden tegengeworpen ;

21. Overwegende dat de uitlegging van de polis, die aan de nationale feitenrechter staat, aan het hier vorengesegde niet kan afdoen, nu de hiervoren omschreven gevolgen ten behoeve van de derde benadeelde door de Gemeenschappelijke Bepalingen worden verbonden aan het enkele bestaan van de verzekeringsovereenkomst met betrekking tot het ter sprake zijnde motorrijtuig ;

9.-

22. dat uit het hiervoren overwogene volgt dat de vraag van de Hoge Raad ontkennend moet worden beantwoord ;

TEN AANZIEN VAN DE KOSTEN :

23. Overwegende dat het Hof volgens artikel 13 van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof de kosten moet vaststellen welke op de behandeling voor het Hof zijn gevallen, welke kosten omvatten de honoraria van de raadslieden van partijen, voor zover dit in overeenstemming is met de wetgeving van het land waar het bodemgeschil aanhangig is ;

24. dat volgens de Nederlandse wetgeving het salaris van de raadslieden van de partijen wordt begrepen in de kosten welke aan de in het ongelijk gestelde partij in rekening worden gebracht ;

25. dat gelet op het vorenstaande de kosten op de behandeling voor het Hof gevallen moeten worden bepaald als volgt : voor de Goudse op 2000 gulden (exclusief BTW) en voor Winterthur op 2000 gulden (exclusief BTW) ;

26. Gelet op de conclusie van de Advocaat-Generaal Berger ;

27. Uitspraak doende op de door de Hoge Raad der Nederlanden bij arrest van 23 mei 1986 gestelde vraag :

VERKLAART VOOR RECHT :

28. Artikel 11 van de Gemeenschappelijke Bepalingen, in samenhang met de artikelen 3, 4, 6 en 12 van die bepalingen, moet aldus worden uitgelegd dat de verzekeraar die een overeenkomst sluit ter dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe een bepaald - met merk, bouwjaar en framenummer en met de benaming "bromfiets" aangeduid - motorrijtuig aanleiding kan geven, aan de benadeelde niet kan tegenwerpen dat dit motorrijtuig als gevolg van daaraan aangebrachte wijzigingen op het tijdstip van het sluiten van de verzekering geen bromfiets was of deze hoedanigheid op een later tijdstip vóór de aanrijding heeft verloren.

10.-

29. Uitspraak doende omtrent de op de behandeling voor het Benelux-Gerechtshof gevallen kosten :

Bepaalt die kosten voor Goudse Verzekering Maatschappij N.V. op 2000 gulden (exclusief BTW) en voor "Winterthur" Zwitserse Verzekering Maatschappij N.V. op 2000 gulden (exclusief BTW).

30. Aldus gewezen door de heren R. Janssens, president, H.E. Ras, eerste vice-president, R. Thiry, tweede vice-president, R. Soetaert, F. Hess, S.K. Martens, H.L.J. Roelvink, rechters, E. Boon, P. Kayser, plaatsvervangende rechters,

31. en uitgesproken ter openbare zitting te 's-Gravenhage op 15 februari 1988, door de heer Roelvink, voornoemd, in aanwezigheid van de heer Th.B. ten Kate, plaatsvervangend advocaat-generaal, en de heer C. Dejonge, waarnemend hoofdgriffier.

C. DEJONGE

H.L.J. ROELVINK